De Finse 'Kalevala' en verwante epen

Finland viert in 2027 feestelijk zijn honderdtiende verjaardag, want op 6 december 1917 verklaarde het land zich onafhankelijk van Rusland. Maar de Finse cultuur is uiteraard veel ouder – de Finnen wonen al sinds duizenden jaren op dezelfde plek. Het indrukwekkendste voorbeeld hiervan is hun wereldberoemde epos 'Kalevala'. Daarop zijn ook epen in nauw verwante, maar onbekende talen als het Wepsisch, Estisch en Setu geïnspireerd.

Het epos *Kalevala* is samengesteld uit liederen die de arts, schrijver en taalwetenschapper Elias Lönnrot (1802–1884) heeft opgetekend. Hij voegde talrijke elementen uit de Finse mythologie en volkspoëzie samen tot een spectaculair geheel van 22.795 verzen.

In acht hoorcolleges worden allerlei kanten van deze hoeksteen van de Finse identiteit belicht. Kwesties die aan bod komen zijn: wat is er zo 'Fins' aan de *Kalevala*? Hoe was de culturele situatie in de 19e eeuw in Finland en Noord-Oost-Europa? Waarom was de publicatie van het epos (1835) zo belangrijk en hoe werd het in binnen- en buitenland ontvangen?

Verder wordt de inhoud van de *Kalevala* besproken en diepen we kernpassages uit. Ook bekijken we hoe het epos diepe sporen heeft achtergelaten in andere kunstvormen zoals film, beeldende kunst en muziek. Daarnaast is er aandacht voor het Estische epos *Kalevipoeg* en de epen in het Wepsisch (een bijna uitgestorven taal) en Setu.

Programma:
In de hoorcolleges komen de volgende zwaartepunten aan bod:
1. De Finse (cultuur)geschiedenis tot 1835 en de bronnen van de *Kalevala*.
2. Hoe heeft Lönnrot gewerkt, hoe kwam de publicatie tot stand, verschillende edities en eerste reacties.

3. De inhoud I: wat wordt er allemaal behandeld, welke verhalen zijn er in de *Kalevala* verwerkt?
4. De inhoud II: lezen, bespreking en interpretatie van enkele passages.
5. Verwerking van de *Kalevala* in kunst, muziek etc., ontvangst in binnen- en buitenland.
6. Hoe ‘uniek’ is de *Kalevala*? Het Estische epos ‘Kalevipoeg’.
7. De Wepsen en Nina Zaitseva’s epos ‘Virantanaz’.
8. Vergelijking, samenvatting en slotbespreking.

Afbeelding: Väinämöisen soitto, Pekka Halonen, 1897 (WikimediaCommons).

Cursusnummer	27WV-3D06
Docent	*Cornelius Hasselblatt* **Cornelius Hasselblatt** was van 1998 t/m 2014 hoogleraar Finoegrische talen en culturen aan de Rijksuniversiteit Groningen. Zijn specialiteiten zijn de Oostzeefinse talen (Estisch, Fins en kleine verwante talen), Finse en Estische literatuur, receptieonderzoek, geschiedenis en cultuurgeschiedenis.
Vakgebied	Taal en cultuur
Seizoen	2027 winter/voorjaar
Dag	Donderdag
Inschrijven voor	do 21 jan. 2027
Tijd	11.00-12.45
Cursusdata	28-jan., 04-feb., 11-feb., 18-feb., 04-mrt., 11-mrt., 18-mrt., 25-mrt., 01-apr.
Prijs	€ 225,-
Aantal colleges	8
Werkvorm	Hoorcollege met ruimte voor vragen en discussie

Cursusmateriaal	Hand-out, uitgereikt door de docent. **Aanbevolen literatuur:** Ter voorbereiding kan de Nederlandse vertaling van Mies Le Nobel worden gelezen, verschenen bij Uitgeverij Vrij Geestesleven (Zeist 1985, antiquarisch verkrijgbaar en in enkele bibliotheken).
Opmerkingen	De Powerpoint wordt digitaal ter beschikking gesteld op de site van HOVO.